

ANAYASA MAHKEMESİNİN KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA İLİŞKİN 10 MART 2022 TARİHLİ KARARI RESMİ GAZETE’DE YAYIMLANMIŞTIR

Parmak izi kayıt sistemi ile mesai takibi yapılması nedeniyle özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin Anayasa Mahkemesi kararı 19 Nisan 2022 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Somut olayda devlet memuru olarak çalışan başvurucunun mesaiye devamını takip etmek amacıyla parmak izinin bir sisteme kaydedilmesi ve bu sistem aracılığıyla mesai takibinin yapılması söz konusu olup, parmak izinin her bireyde farklı olduğu ve kişinin biyolojik olarak teşhisine imkan verecek nitelikte kişiye özgü bilgi içerdiği dikkate alınarak Anayasa Mahkemesi tarafından bu bilgilere erişilmesi ile bu bilgilerin kullanılmasının ve işlenmesinin özel hayata saygı hakkı kapsamında kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı yönünden incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Söz konusu değerlendirmeler kapsamında:

- Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanmasının Anayasa’nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvuruya uygun düşen kanun tarafından öngörülme, meşru amaç taşıma ile demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama kriterlerine uygun olup olmadığı belirlenmesi gerektiği,
- Temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasına ilişkin kanunların şeklen var olmasının yeterli olmadığı, kanunilik ölçütünün aynı zamanda maddi bir içeriği de gerektirdiği ve bu noktada kanunun niteliğinin önem kazandığı,
- Hukukun kendisinin -beraberinde getireceği idari pratiğin dışında- ilgili işlemin meşru amacını da göz önünde tutarak keyfi müdahalelere karşı bireyi korumak için yetkili makamlara bırakılan takdir yetkisinin kapsamını yeterince açık bir şekilde göstermesi gerektiği ve fakat her ihtimale çözüm getiremeyecek olan yasal mevzuatın sağladığı koruma seviyesinin büyük ölçüde ilgili metnin düzenlediği alan ve içeriğiyle birlikte muhataplarının niteliği ve sayısı ile yakından bağlantılı olduğu,
- Bu kapsamda, kanuni düzenlemelerin ilgili sınırlamaya ilişkin temel çerçeveyi ortaya koymakla birlikte özellikle uygulama koşulları ve usule ilişkin ayrıntıları düzenleyici işlemlere bırakmasının mümkün olduğu ve fakat bu ihtimalde de söz konusu düzenleyici işlemin yine muhataplarınca ulaşılabilir olması ve içeriği hakkında ilgilileri yeterince aydınlatacak nitelik ve açıklıkta olması gerektiği,
- Somut olayda belediye çalışanlarının özel nitelikli kişisel veri kapsamında kalan parmak izlerinin kaydedilebilmesi ve bu verilerin kullanılabilmesi için bu durumun ayrıca ve açıkça bir kanun ile düzenlenmesinin veya çalışanların açık rızalarının varlığının gerektiği,
- Teknolojik gelişmelerin imkanlarından yararlanmak isteyen idarenin ve işverenlerin personelin verimliliğini artırmak ve güvenliği sağlamak gibi amaçlara dayalı olarak mesai takibi ile işyerine giriş ve çıkış denetimlerini sağlayacak manyetik kimlik kartları, yüz ve iris tarama ve parmak izi kayıt sistemi gibi yöntemler kullandıklarının görüldüğü,
- Anılan yöntemlerin idarenin denetim ve yönetim yetkisi kapsamında kural olarak meşru bir amacın varlığı ve hak ve özgürlüklere daha az müdahale ile bu amacı gerçekleştirmeye elverişli başka bir yolun olmaması halinde ve amaçla sınırlı olmak üzere uygulanabileceği,
- Özellikle biyometrik verilerin kaydedilmesi yöntemiyle personel takip sistemi uygulanabilmesi için kanunlarda düzenlenmeyen hallerde kişinin açık rızasının mevcut olması gerektiği,
- Çalışanın rızasına dayanılarak özel nitelikli verinin işlenmesi halinde de öncelikle Anayasa'nın 13. maddesi bağlamında kanunilik ilkesinin karşılanması gerektiği,
- Çalışanın kişisel verilerinin işlenmesine ilişkin rızasının olmaması durumunda ise ancak kanunlarda açıkça öngörülen hallerde özel nitelikli kişisel veri işlenebileceği ve fakat bu kapsamdaki kanunun tutulma süresi, üçüncü kişilerin erişimi ile verilerin kullanılması ve imhası konusundaki usullere ilişkin muhatapların yetki aşımı ve keyfiliğe karşı yeteri kadar güvenceye sahip olmalarını sağlayacak açık ve detaylı kuralları içermesi gerektiği,
- İdare ve derece mahkemelerinin gerekçelerinde dayandıkları 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu çerçevesinde genel olarak devlet memurlarının çalışma saatleri ile günlük çalışma saatlerinin başlama ve bitme saatlerinin tespitine ilişkin düzenlemelerin mevcut olduğu ve fakat çalışanın mesaiye devam durumunun kontrolüne ve bu amaçla özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine ilişkin açık bir düzenlemenin olmadığı,
- İdare ve derece mahkemelerinin gerekçelerinde dayandıkları bir diğer düzenleme olan 5393 sayılı Belediye Kanunu kapsamında da belediye teşkilatını sevk ve idare etme yetkisinin belediye başkanına bırakıldığı ve fakat bu yetki kapsamında özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine yönelik bir düzenlemenin yapılmadığı,
- Bu tespitler ışığında anılan mevzuatta mesai takibi veya çalışanın denetimi amacıyla özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine ve bu bağlamda biyometrik veri bazlı takip sistemlerinin kullanılmasına dair temel esasları ve ilkeleri belirleyen bir düzenleme bulunmadığının açık olduğu ve
- Başvurucunun özel nitelikli kişisel verilerinin işlenmesine dair rızasının olmadığı ve çalışanın mesaiye uyumunun kontrolünde biyometrik verilerin işlenmesinin ve kullanılmasının anılan kanunlar ile ayrıca ve açıkça öngörülmediği hususları dikkate alındığında, başvuruya konu müdahalenin kanunilik şartını sağlamadığı sonucuna varıldığı

ifadelerine yer verilmiş olup, başvurucunun Anayasa’nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunması isteme hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

Söz konusu kararın tam metnine [buradan](#) ulaşabilirsiniz.